

ΕΡΜΗΝΕΥΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΕΡΙΚΟΠΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΕΡΟ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ

[:Υπομνηματισμός των εδαφίων Εβρ.9,1-14]

«Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη σκηνὴ δικαιοματὰ λατρείας τὸ τε Ἅγιον κρομμύον· σκηνὴ γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἧ ἦ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἧτις λέγεται Ἅγια. μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα σκηνῆς ἡ λεγομένη Ἅγια Ἁγίων, χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἧ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ῥάβδος Ἀαρὼν ἡ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης, ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ Ἰλαστήριον· περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος(: Ἀς βγάλουμε τώρα κάμποιο συμπέρασμα για όσα είπαμε σχετικά με την ιεροσύνη της Παλαιάς Διαθήκης και ως τα διασαφηνίσουμε περισσότερο. Είχε βέβαια και η πρώτη Διαθήκη νόμους και λατρευτικές διατάξεις, καθώς κι ένα επίγειο θυσιαστήριο. Κατασκευάστηκε, δηλαδή, το πρώτο διαμέρισμα της σκηνής, μέσα στο οποίο υπήρχε η λυχνία και η τράπεζα της προθέσεως και οι ἄρτοι που τοποθετούνταν πάνω σ' αυτήν ως προσφορά στον Θεό. Και το πρώτο αυτό διαμέρισμα της σκηνής λεγόταν Ἅγια. Ἐπειτα, πίσω από το δεύτερο καταπέτασμα ήταν το μέρος της σκηνής που λεγόταν Ἅγια Ἁγίων. Στα Ἅγια των Ἁγίων υπήρχε ένα χρυσό θυμιατήριο και η Κιβωτός της Διαθήκης, που ήταν γύρω – γύρω καλυμμένη με χρυσάφι απ' όλες τις πλευρές της. Μέσα στην κιβωτό αυτή υπήρχε μια χρυσή στάμνα που περιείχε το περίφημο μάννα, καθώς επίσης και η ῥάβδος του Ἀαρὼν που είχε βλαστήσει θαυματουργικά, και οι θεοχάρακτες πλάκες της Διαθήκης. Πάνω από την κιβωτό υπήρχαν δύο χρυσά Χερουβὶμ ἑνδοξά, που ἀνάμεσά τους ἐμφανιζόταν και μιλούσε ο Θεός. Αυτά σκέπαζαν με τα φτερά τους και σκιάζαν το χρυσό κάλυμμα της κιβωτού που ονομαζόταν "Ἰλαστήριο". Ἀλλά για όλα αυτά δεν είναι τώρα καιρός να μιλήσουμε με λεπτομέρειες)»[Εβρ.9,1-5]· [ερμηνευτική απόδοση Παναγιώτου Τρεμπέλα].

Ἐδειξε ο Παῦλος ἀπὸ τον ιερέα, ἀπὸ την ιεροσύνη και ἀπὸ τη διαθήκη ὅτι ἐκείνη ἐπρόκειτο να ἔχει τέλος· το δείχνει πλέον και ἀπὸ τη μορφή της ἰδίως της σκηνής. Πῶς; Μιλώντας για «Ἅγια» και για «Ἅγια Ἁγίων». Τα «Ἅγια» δηλαδή εἶναι σύμβολο του προηγούμενου καιρού (γιατί τότε γίνονταν όλα με θυσίες), ἐνὼ τα «Ἅγια Ἁγίων» εἶναι σύμβολα τούτου του παρόντος καιρού. Ονομάζει «Ἅγια Ἁγίων» τον ουρανὸ, και το ἴδιο και καταπέτασμα του ουρανοῦ, και τη σάρκα που εἰσέρχεται στο εσώτερο του καταπέτασματος, δηλαδή μέσω του καταπέτασματος της σάρκας Αὐτοῦ. Ἀλλά καλὸ εἶναι να μιλήσουμε ἐξετάζοντας ἀπὸ την ἀρχὴ το χωρίο αὐτό.

Τι λέγει λοιπὸν; «Εἶχε μὲν οὖν καὶ ἡ πρώτη». Ποια «πρώτη»; Ἡ διαθήκη. «Δικαιοματὰ λατρείας». Τι σημαίνει «δικαιοματὰ»; Σύμβολα ἢ διατάξεις. Σαν να ἔλεγε «τότε εἶχε, ἐνὼ τώρα δεν ἔχει». Δείχνει ὅτι αὐτὴ τα παραχώρησε ἤδη σε αὐτὸν· γιατί λέγει «τότε εἶχε». Ὡστε τώρα, ἀν και παρομένει, δεν υπάρχει.

«τὸ τε Ἅγιον κροσμικόν». Και το θυσιαστήριο το επίγειο. Το ονομάζει «κροσμικόν» επειδή επιτρεπόταν σε όλους να εισέρχονται, και ήταν γνωστός ο τόπος μέσα στον ίδιο οίκο, στον οποίο αλλού στέκονταν οι ιερείς, αλλού οι Ιουδαίοι, και αλλού οι προσήλυτοι, οι Έλληνες και οι Ναζωραίοι. Επειδή λοιπόν επιτρεπόταν να μπαίνουν και οι Έλληνες, γι' αυτό το ονομάζει «κροσμικόν», γιατί βέβαια δεν ήταν ο κόσμος οι Ιουδαίοι. Γιατί λέγει **«Σκηνή γὰρ κατασκευάσθη ἡ πρώτη, ἐν ἣ ἦ τε λυχνία καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ πρόθεσις τῶν ἄρτων, ἣτις λέγεται Ἅγια»**:(Κατασκευάστηκε δηλαδή το πρώτο διαμέρισμα της σκηνής, μέσα στο οποίο υπήρχε η λυχνία και η τράπεζα της προθέσεως και οι ἄρτοι που τοποθετούνταν πάνω σ' αυτήν ως προσφορά στον Θεό. Και το πρώτο αυτό διαμέρισμα της σκηνής λεγόταν Ἅγια)»[Εβρ.9,2]. Αυτά είναι σύμβολα του κόσμου.

«Μετὰ δὲ τὸ δεύτερον καταπέτασμα». Ἄρα δεν είχε υπήρχε μόνο ένα καταπέτασμα, αλλά υπήρχε και ἔξω καταπέτασμα: **«σκηνή ἢ λεγομένη Ἅγια Ἀγίων»**:(υπήρχε σκηνή που ονομαζόταν τα Ἅγια των Ἀγίων)». Πρόσεχε πῶς παντού το ονομάζει «σκηνή», επειδή διέμεναν εκεί: **«χρυσοῦν ἔχουσα θυμιατήριον καὶ στήν κιβωτὸν τῆς διαθήκης περικεκαλυμμένην πάντοθεν χρυσίῳ, ἐν ἣ στάμνος χρυσοῦ ἔχουσα τὸ μάννα καὶ ἡ ράβδος Ἀαρὼν ἢ βλαστήσασα καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης»**:(στα Ἅγια των Ἀγίων υπήρχε ένα χρυσό θυμιατήριο και η Κιβωτός της Διαθήκης, που ήταν γύρω –γύρω καλυμμένη με χρυσάφι απ' όλες τις πλευρές της. Μέσα στην κιβωτό αυτή υπήρχε μια χρυσή στάμνα που περιείχε από το περίφημο μάννα, καθώς επίσης και η ράβδος του Ααρών που είχε βλαστήσει θαυματουργικά, και οι θεοχάρακτες πλάκες της Διαθήκης)»[Εβρ.9,4].

Όλα αυτά ήταν **σεβαστά και λαμπρά υπομνήματα της ιουδαϊκής αχαριστίας**: **«καὶ αἱ πλάκες τῆς διαθήκης»**:(και οι θεοχάρακτες πλάκες της Διαθήκης)» γιατί τις έσπασε ο Μωυσής όταν τους είδε να ειδωλολατρών· και **«τὸ μάννα»** γιατί γόγγυσαν· και γι' αυτό, παραπέμποντας τη μνήμη στους απογόνους, πρόσταξε να το τοποθετήσουν στη χρυσή στάμνα.

«Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς Χερουβὶμ δόξης κατασκιάζοντα τὸ Ἰλαστήριον (:Πάνω από την κιβωτό υπήρχαν δύο χρυσά Χερουβίμ ἔνδοξα, που ανάμεσά τους εμφανιζόταν και μιλούσε ο Θεός. Αυτά σκέπαζαν με τα φτερά τους και σκίαζαν το χρυσό κάλυμμα της κιβωτού που ονομαζόταν Ἰλαστήριο)»[Εβρ.9,5]. Τι σημαίνει **«Χερουβὶμ δόξης»;** Ἡ εννοεί τα ἔνδοξα ή τα κάτω από τον Θεό. Και σωστά μεγαλοποιεί αυτά με τον λόγο, για να δείξει ότι είναι ανώτερα τα στη συνέχεια· **«περὶ ὧν οὐκ ἔστι νῦν λέγειν κατὰ μέρος»**:(Αλλά για όλα αυτά δεν είναι τώρα καιρός να μιλήσουμε με λεπτομέρειες)». Εδώ υπαινίχτηκε ότι δεν ήταν αυτά μόνο τα βλεπόμενα, αλλά ήταν απλώς κάποια αινίγματα· «για τα οποία δεν μπορούμε», λέγει, «τώρα να μιλήσουμε λεπτομερῶς»· ίσως χρειάζονται μακρότερο λόγο.

«Τούτων δὲ οὕτω κατασκευασμένων εἰς μὲν στήν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσάσων οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες»:(Ἐτσι λοιπόν είχαν αυτά σχεδιαστεί και με αυτόν τον τρόπο είχε κατασκευαστεί η σκηνή, ὥστε στο πρώτο διαμέρισμά της, δηλαδή στα Ἅγια, να μπαίνουν πάντοτε οι ιερείς και να τελούν τις

ιεροτελεστίες)»[Εβρ.9,6]. δηλαδή υπήρχαν βέβαια αυτά, αλλά όμως δεν απολάμβαναν αυτά οι Ιουδαίοι· γιατί δεν τα έβλεπαν. Ωστε μάλλον δεν ήταν για εκείνους, αλλά για εκείνους για τους οποίους αποτελούσαν προστύπωση. «εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἔθους ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ πῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων»(:Στο δεύτερο όμως διαμέρισμα της σκηνῆς, δηλαδή στα Ἅγια των Ἁγίων, έμπαινε μία φορά το χρόνο, την ημέρα του εξιλασμοῦ μόνον ο αρχιερέας. Κι αυτός δεν έμπαινε χωρὶς αίμα, αλλά έφερνε μαζί του το αίμα των ζώων, το οποίο πρόσφερε ως εξιλαστήρια θυσία για τον εαυτό του και για τις αμαρτίες που από άγνοια είχε διαπράξει ο λαός)»[Εβρ.9,7]. Βλέπεις ότι **ήδη έχουν προκαταβληθεί οι τύποι;**

Για να μη λένε δηλαδή πως «είναι μία η θυσία» και πως «ο αρχιερέας πρόσφερε μία φορά μόνο θυσία» δείχνει ότι αυτό γίνεται έτσι από την αρχή· εφόσον η αγιότερη θυσία και η φρικτή ήταν μία. Έτσι συνηθίζοταν από την αρχή· γιατί και τότε ο αρχιερέας μία φορά πρόσφερε θυσία. Και σωστά είπε «**οὐ χωρὶς αἵματος** (:όχι χωρὶς αίμα)» **όχι βέβαια χωρὶς αίμα, αλλά ασφαλῶς όχι με Αυτό το αίμα**· γιατί δεν ήταν τόσο μεγάλη η επιμελής αντιστοιχίση περασμένων και μεταγενέστερων. Δείχνει ότι **θα συμβεί αυτή η Θυσία, όχι όμως δασπαινώμενη από τη φωτιά, αλλά μάλλον ότι θα καυρωθεί από το αίμα**. Έπειδή δηλαδή ονόμασε τον σταυρό «**θυσία**» που δεν είχε ούτε φωτιά ούτε ξύλα ούτε προφέρεται πολλές φορές, αλλά προσφέρθηκε **μία φορά με αίμα**: «**ὃ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ πῶν τοῦ λαοῦ ἀγνοημάτων** (:το οποίο πρόσφερε ως θυσία εξιλαστήρια για τον εαυτό του και για τις αμαρτίες που από άγνοια είχε κάνει ο λαός)». Πρόσεχε· δεν είπε «για τα αμαρτήματά», αλλά «**για τα αγνοήματά**», για να μη μεγαλοφρονήσουν. «Αν και βέβαια δεν αμάρτησες», λέγει, «με τη θέλησή σου, αλλά ήταν ακούσιο το αγνόημά σου, και κανείς δεν είναι καθαρός από αυτό». Και παντού αναφέρει το «και για τα δικά του», **για να δείξει ότι ο Χριστός είναι πολύ πιο ανώτερος από τον αρχιερέα των Ιουδαίων**. Γιατί, αν είναι απαλλαγμένος από τις αμαρτίες μας, πώς πρόσφερε θυσία για τον εαυτό Του;

«Γιατί λοιπόν», θα μπορούσε να απορήσει κάποιος, «τα είπες αυτά;». Γιατί αυτό είναι γνώρισμα ανωτέρου. Πουθενά εδώ θεωρία. Τώρα όμως προχωρεί στην εξήγηση και λέγει: «**Τοῦτο δηλοῦντος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, μήπω πεφανερῶσθαι τὴν πῶν Ἁγίων ὁδόν, ἔτι τῆς πρώτης σκηνῆς ἐχούσης στάσιν**»(:Κανείς άλλος δεν επιτρεπόταν να μπει στα Ἅγια των Ἁγίων. Και με την απαγόρευση αυτή το Ἅγιον Πνεῦμα υποδήλωνε συμβολικά ότι δεν είχε ακόμη φανερωθεί, αλλά ήταν άγνωστος και άβυστος στους ανθρώπους ο δρόμος που οδηγούσε στα αληθινά Ἅγια, δηλαδή στον ουρανό· διότι ήταν ακόμη στημένη και σε χρήση η πρώτη και παλαιά σκηνή)»[Εβρ.9, 8]. «Τι αυτό», λέγει, «αυτά κατασκευάστηκαν έτσι, για να μάθουμε ότι τα Ἅγια των Ἁγίων, δηλαδή **ο ουρανός είναι ακόμη άβυστος**. Να μην νομίζουμε λοιπόν, επειδή δεν εισερχόμαστε σε αυτόν, και ότι δεν υπάρχει αυτός, αφού ούτε στα Ἅγια εισήλθαμε».

ἡ τις παραβολὴ εἰς τὸν καρὸν τὸν ἐνεσθηκότα:(Ἡ σκηνὴ ἐκείνη ἦταν τύπος και σὺμβολο αὐτῶν που γίνονται στη σημερινή εποχή του Μεσσία. Τότε, στη σκηνὴ ἐκείνη προσφέρονταν δῶρα και θυσίες που δεν εἶχαν τη δύναμη να οδηγήσουν σε εσωτερικὴ τελειότητα αὐτὸν που λάτρευε τον Θεὸ και να τον ἀπαλλάξουν ἀπὸ τις τύφεις της συνειδήσεως)»[Εβρ.9,9]. Ποιον ονομάζει **«καρὸν τὸν ἐνεσθηκότα»;** Τον καρὸ πριν ἀπὸ τον ἐρχομὸ του Χριστοῦ· γιατί μετὰ τον ἐρχομὸ του Χριστοῦ δεν εἶναι πλέον καρὸς παρῶν· πῶς δηλαδή μπορεί να εἶναι καρὸς παρῶν ἀφοῦ παρέρχεται και λαμβάνει τέλος; Θέλει και κάτι ἄλλο να δηλώσει λέγοντας ὅτι «αὐτὰ εἶναι συμβολικὰ του παρόντος καρῶν»· δηλαδή ο τύπος πέρασε· **«καθ' ὃν δῶρά τε καὶ θυσίαί προσφέρονται μὴ δυνάμενοι κατὰ συνείδησιν τελειῶσαι τὸν λατρεύοντα**:(Και προσφέρονταν στη σκηνὴ ἐκείνη και δῶρα και θυσίες, που δεν εἶχαν την δύναμη να κἀνουν τέλεια και να ἀπαλλάξουν ἀπὸ την τύψη της συνειδήσεως αὐτὸν που ἀσκῶσε την λατρεία)»[Εβρ.9,9].

Εἶδες πῶς με σαφήνεια ἐδείξε με αὐτὸ τι σημαίνει το **« Οὐδὲν γὰρ ἐτελείωσεν ὁ νόμος, ἐπεισαγωγὴ δὲ κρείττονος ἐλπίδος, δι' ἧς ἐγγίζομεν τῷ Θεῷ** (:Διότι τίποτε δεν κατόρθωσε να τελειοποιήσει ο Νόμος. Ἐνῶ τῶρα με την νέα Διαθήκη εισάγεται νέα, καλότερη ἐλπίδα, δια της οποίας πλησιάζουμε τον Θεὸ, ἐπιτυγχάνουμε τη λύτρωση και την αιώνια μακαριότητα)»[Εβρ.7,19] και το **«Εἰ γὰρ ἡ πρώτη ἐκείνη ἦν ἄμεμπτος, οὐκ ἂν δευτέρας ἐζητεῖτο τόπος** (:διότι εἴαν ἡ πρώτη ἐκείνη διαθήκη ἦταν πράγματι πλήρης και τέλεια, δεν θα ἐζητεῖτο τόπος και τρόπος να δοθεῖ δευτέρη διαθήκη)»; Πῶς; «Ἐσωτερικὰ». Γιατί **οι θυσίες δεν καθάριζαν τον ρύτιο της ψυχῆς, ἀλλὰ ἀκόμη προσφέρονταν για το σῶμα**· γιατί λέγει **«ὅς οὐ κατὰ νόμον ἐντολῆς σαρκικῆς γέγονεν**:(γίνεται κατὰ τον νόμο που ἰσχύει για ἀνθρώπους σαρκικούς)»[Εβρ.7,16]. Δεν μπορούσαν δηλαδή να συχωρῶν μοιχεία, οὔτε φόνο, οὔτε ιεροσυλία. Βλέπεις να λέγει «αὐτὸ φάγε», «ἐκεῖνο να μην το φας»; Πράγματα που ἦταν ἀδιάφορα· **«μόνον ἐπὶ βρώμασι καὶ πόμασι καὶ διαφόροις βασπιμοῖς** (:οι θυσίες μάλιστα ἐκείνες ἐπιβάλλονταν μόνο ως φορτίο, μαζί με τη διάκριση φαγητῶν και ποτῶν και με τις διαφορές πλύσεις οι θυσίες αὐτές ἐπιβάλλονταν μόνο σαν φορτίο μαζί με τη διάκριση φαγητῶν και ποτῶν και με διαφορές πλύσεις)»[Εβρ.9,10]. «Αὐτὸ πιες», λέγει· ἀν και βέβαια δεν υπήρχε καμία διάταξη για το ποτό, ἀλλὰ ἐξευτελιζόντας αὐτὰ εἶπε αὐτό· **«καὶ δικατώμασι σαρκός, μέχρι καροῦ διορθώσεως ἐπικειμένα**:(και τις ἐντολές για τον καθαρισμό μόνο του σώματος. Ὅλα αὐτὰ ὁμῶς ἦταν προσωρινὰ, μέχρι τον καρὸ της διορθώσεως και μεταρρυθμίσεως που ἐπέφερε ο Χριστός)». Γιατί αὐτὴ εἶναι ἡ δικαιοσύνη του σώματος. Ἐδῶ υποβιβάζει τις θυσίες δείχνοντας ὅτι δεν εἶχαν καμία ἰσχὺ και ὅτι ἰσχυαν μέχρι τον καρὸ της διόρθωσης αὐτῶν. Δηλαδή περίμεναν τον καρὸ ἐκείνον που τα διορθώνει ὅλα.

«Χριστὸς παραγενόμενος ἀρχιερεὺς τῶν μελλόντων ἀγαθῶν διὰ τῆς μεζονος καὶ τελειότερας σκηνῆς, οὐ χειροποιήτου:(Ἀντίθετα ο Χριστὸς ἦλθε ως ἀρχιερεὺς των μελλοντικῶν ἀγαθῶν, των ἀγαθῶν δηλαδή της Καινῆς Διαθήκης. Και εἰσήλθε στα ἐπουράνια Ἅγια των Ἁγίων μέσα ἀπὸ μια ἀνώτερη και τελειότερη σκηνὴ, που δεν κατασκευάστηκε ἀπὸ χέρια ἀνθρώπων. Δηλαδή δεν εἰσήλθε μέσα ἀπὸ μια ἐπίγεια σκηνὴ,

ὅπως ἦσαν ἡ Σκηνὴ τοῦ Μαρκυρίου, ἀλλὰ δεδομένου ὅτι τὸ σῶμα τοῦ ἦσαν ἡ σκηνὴ καὶ κατοικία τοῦ Θεοῦ Λόγου, ἀσυγκρίτως ἀνώτερη καὶ τελειότερη, εἰσῆλθε μέσα ἀπὸ τὴν σκηνὴ αὐτὴ τοῦ σώματός του. Ακριβῶς μάλιστα τὸ σῶμα τοῦ αὐτοῦ, ἐπειδὴ συνελήφθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, δὲν προερχόταν ἀπὸ τὴν κτίση αὐτῆ, ἀλλὰ ἀπὸ νέα πνευματικὴ κτίση)»[Εβρ.9,11].

Ἐδὼ τὼς **«μείζονα καὶ τελειότερα σκηνήν»** ἐννοεῖ τὴν σάρκα. Καὶ σωστά τὴν ονόμασε καὶ «ἀνώτερη» καὶ «τελειότερη», ἐφόσον σὲ αὐτὴν κατοικεῖ ὁ Θεὸς Λόγος καὶ ὅλη ἡ ἐνέργεια τοῦ Πνεύματος· γιὰ τὴν **«οὐ γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα»**(καὶ τὰ διδάσκει αὐτὰ ἀλάθιστα, διότι ὁ Θεὸς δὲν τοῦ ἔδωσε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὅπως κάποτε τοὺς προφήτες περιορισμένα καὶ σὲ ορισμένες στιγμὲς τῆς ζωῆς τοῦς, ἀλλὰ τοῦ τοῦ ἔδωσε ολοκληρωτικὰ, ἀδιάκοπα καὶ ἀπεριόριστα· καὶ συνεπῶς αὐτὸς κατέχει τὴν πλήρη καὶ ἀπόλυτη θεϊκὴ ἀποκάλυψη καὶ διδάσκει με ἀκρίβεια τὴν διδασκαλίαν τοῦ Θεοῦ)»[1ω.3,34]· ἢ τοῦ λέγει ἐπειδὴ εἶναι τελειότερη, ἀφοῦ εἶναι ἀκατάληπτη, καὶ κατορθώνει μεγαλύτερα.

«Τοῦτ' ἔστιν οὐ σαύτης πῆς κτίσεως»(Ακριβῶς μάλιστα τὸ σῶμα τοῦ αὐτοῦ, ἐπειδὴ συνελήφθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, δὲν προερχόταν ἀπὸ τὴν κτίση αὐτῆ, ἀλλὰ ἀπὸ νέα πνευματικὴ κτίση)»[Εβρ.9,11]. Νὰ πῶς εἰσῆλθε ἀπὸ σκηνὴν ποῦ εἶναι ἀνώτερη· γιὰ τὴν δὲν θὰ ἦσαν κατασκευασμένη ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα, ἀλλὰ τὴν κατασκεύασε ἄνθρωπος. **«Ἐστὶν οὐ σαύτης πῆς κτίσεως»**(Δὲν προέρχεται ἀπὸ αὐτὸν τὸν κόσμον)» δηλαδὴ δὲν εἶναι ἀπὸ αὐτὰ τὰ κτίσματα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν πνευματικὸν κόσμον· γιὰ τὴν ἔχει κατασκευαστεῖ ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Βλέπεις πῶς ονομάζει τὸ σῶμα, καὶ «σκηνήν» καὶ «κατασκεύασμα» καὶ «ουρανό»; «Εἰσῆλθε στα ἐπουράνια Ἅγια τῶν Ἁγίων», λέγει, **«διὰ πῆς μείζονος καὶ τελειότερας σκηνής»**(μέσα ἀπὸ μία ἀνώτερη καὶ τελειότερη σκηνή)» ἔπειτα, **«διὰ τοῦ κατασπετάσματος, τοῦτ' ἔστι πῆς σαρκὸς αὐτοῦ»**(ἀφοῦ πρῶτος αὐτὸς εἰσῆλθε μέσα ἀπὸ τὸ κατασπέτασμα, δηλαδὴ με τὴν σάρκα τοῦ καὶ τὸ αἷμα τοῦ)»[Εβρ.10,20] διὰ τοῦ κατασπετάσματος, δηλαδὴ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ· καὶ πάλι, **«εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ κατασπετάσματος»**(πιο μέσα ἀπὸ τὸ κατασπέτασμα τῆς σκηνῆς)»[Εβρ.6,19]· καὶ πάλι, **«εἰσερχομένην εἰς τὰ ἅγια πῶν ἁγίων»**(ποῦ εἰσέρχεται στα Ἅγια τῶν ἁγίων)», γιὰ νὰ παρουσιασθεῖ μπροστὰ στὸν Θεό.

Καὶ γιὰ ποιο λόγο τὸ κάνει αὐτό; Ἐπειδὴ **θέλει νὰ μας διδάξει** με τὸ καθένα ἀπὸ αὐτὰ τὴν διαφορετικὴ σημασία ποῦ ἔχει, ἀλλὰ ἔχει τὴν ἴδια αἰτία. Ἐνωῦ τὸ εἶξί με αὐτό. **Ὁ ουρανὸς εἶναι κατασπέτασμα· ὅπως τὰ Ἅγια τὰ ἀποκρύπτει τὸ κατασπέτασμα, ἔτσι καὶ ἡ σὰρκα ἀποκρύπτει τὴν θεότητα· καὶ ὅμοια τὸ σῶμα εἶναι σκηνή, ἔχοντας μέσα τὴν θεότητα καὶ ὁ ουρανὸς ἐπίσης εἶναι σκηνή, γιὰ τὴν ἐκεῖ μέσα εἶναι ὁ ἱερέας.**

«Χριστὸς παραγενόμενος ἄρχιερέως»(Ἀντίθετα ὁ Χριστὸς ἦλθε τὼς ἀρχιερέας). Δὲν εἶπε «ἔγινε», ἀλλὰ «ἦλθε», δηλαδὴ ἦλθε σὲ αὐτὸ τὸ ἴδιο, δὲν ἔλαβε ἄλλο. Δὲν ἦλθε προηγουμένως καὶ μετὰ ἔγινε ἀρχιερέας, ἀλλὰ συγχρόνως ὅταν ἦλθε. Καὶ δὲν εἶπε: «ἦλθε τὼς ἀρχιερέας τῶν θουσιαζομένων», ἀλλὰ **«τῶν μελλόντων ἁγαθῶν»**(τῶν μελλοντικῶν ἀγαθῶν, τῶν ἀγαθῶν δηλαδὴ τῆς Καινῆς Διαθήκης)» γιὰ τὴν ὁ λόγος δὲν μπορούσε νὰ παραστήσει τὸ παν. **«οὐδὲ δι' αἵματος»**(οὔτε χρησιμοποίησε ὁ Χριστὸς τὼς θυσία τὸ αἷμα),

λέγει, «**τράχων καὶ μόσχων** (:τράχων και μόσχων, όπως οι αρχιερείς των Ιουδαίων)». Όλα είναι αλλαχμένα. **«Διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος εἰσῆλθεν ἑφάπαξ** (:αλλά με το δικό Του αίμα μπήκε μια για πάντα», λέγει, **«εἰς τὰ Ἅγια** (:στα επουράνια Ἅγια)». Ναι, «Ἅγια» ονόμασε τον ουρανό. «Μια για πάντα», λέγει, «εισήλθε στα επουράνια Ἅγια», **«αἰώνιον λύτρωσιν εὐράμενος** (:εξασφαλίζοντας για μας απολύτρωση όχι προσωρινή, αλλά αιώνια)»[Εβρ.9,12]. Και το «εξασφάλισε», **ἦσαν ἀπὸ τὰ υπερβολικὰ ἀδύναστα καὶ πέρα ἀπὸ κάθε ἐλπίδα, πῶς δηλαδή με μία εἰσοδο ἐξασφάλισε αιώνια λύτρωση.**

Ἐπειτα το πειστικό: **«Εἰ γὰρ τὸ αἷμα ταύρων καὶ τράχων καὶ σποδὸς δαμάλευς ῥαντίζουσα τοὺς κεκρωμένους ἀγιάζει πρὸς τὴν τῆς σαρκὸς καθαρότητα, πόσω μᾶλλον τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ὃς διὰ Πνεύματος αἰώνιου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον πῶ θεῷ, καθαρῆί τὴν συνείδησιν ὑμῶν ἀπὸ νεκρῶν ἔργων εἰς τὸ λατρεύειν θεῷ ζῶντι;** (: Διότι, εάν το αίμα των ταύρων και των τράχων και το ράντισμα με το νερό και τη στάχτη του δαμαλιού που κατακαιγόταν στο θυσιαστήριο δίνει στους θρησκευτικά μολυσμένους και ακάθαρτους έναν εξωτερικό καθαρό και εξαγνίζει το σώμα τους, προκειμένου να μποροῦν να μετέχουν στη λατρεία, πόσο μάλλον το αίμα του Χριστού, ο οποίος με το αιώνιο Πνεύμα που κατοικούσε μέσα Του πρόσφερε στον Θεό ως θυσία τον εαυτό Του ολοκληρωτικά καθαρό και ελεύθερο από κάθε ρύπο αμαρτίας, θα καθαρῆί τη συνείδησή σας από τα έργα της αμαρτίας που φέρνουν στην ψυχὴ νέκρωση, και θα σας αξιῶσει να λατρεύετε ἀξίως τον ζωντανό Θεό;)»[Εβρ.9,13-14].

«Εάν δηλαδή», λέγει, «το αίμα των ταύρων μπορεί να καθαρῆί σάρκα, πόσο περισσότερο θα καθαρῆί τον ρύπο της ψυχῆς το αίμα του Χριστού». Για να μη νομίσεις δηλαδή, ακούοντας ότι «αγιάζει», ότι είναι κάτι το σπουδαίο, αναφέρει και **δείχνει τη διαφορά του κάθε καθαρισμού, και πῶς ο καθαρισμός αυτός είναι υψηλός, ἐνῶ εκείνος ταπεινός.** Και λέγει ότι αυτό είναι πολύ φυσικό, αφού εκείνο ἦταν το αίμα ταύρων, ἐνῶ αυτό είναι το Αἷμα του Χριστού. Και δεν αρκέστηκε στο ὄνομα μόνο, αλλά **αναφέρει και τον τρόπο της προσφοράς:** γιατί, λέγει, **«ὃς διὰ Πνεύματος αἰώνιου ἑαυτὸν προσήνεγκεν ἄμωμον πῶ θεῷ** (:ο οποίος με το αιώνιο Πνεύμα που κατοικούσε μέσα Του πρόσφερε στον Θεό ως θυσία τον εαυτό Του ολοκληρωτικά καθαρό και ελεύθερο από κάθε ρύπο αμαρτίας)»[Εβρ.9,14]. δηλαδή το θυσιαζόμενο ἦταν **ἀμωμο και καθαρὸ ἀπὸ αμαρτίας.** Το «διὰ Πνεύματος αἰώνιου» δηλώνει ότι δεν προσφέρθηκε δια πυρός ούτε με κάποιους άλλους.

«Καθαριῆί τὴν συνείδησιν ὑμῶν (:θα καθαρῆί τη συνείδησή σας από τα έργα της αμαρτίας που φέρνουν στην ψυχὴ νέκρωση)», λέγει, **«ἀπὸ νεκρῶν ἔργων** (:από τα έργα της αμαρτίας που φέρνουν στην ψυχὴ νέκρωση)»[Εβρ.9,14]. Και σωστά εἶπε **«ἀπὸ νεκρῶν ἔργων»** γιατί αν κάποιος τότε ἀγγίξει νεκρό, μολυνόταν και ἐδῶ αν κάποιος συμβεί να ἀγγίξει νεκρό ἔργο, μολύνεται με τη συνείδηση. **«εἰς τὸ λατρεύειν** (:και θα σας αξιῶσει να λατρεύετε ἀξίως)», λέγει, **«θεῷ ζῶντι** (:τον ζωντανό και ἀληθινό Θεό)». Ἐδῶ δείχνει ότι εκείνος που διασπράττει νεκρά ἔργα δεν είναι δυνατὸ να δουλεύει στον ζωντανό Θεό. Και σωστά εἶπε **«τον ἀληθινό και ζωντανό Θεό»**, δείχνοντας και με αυτό ότι και τα προσφερόμενα σε Αυτόν

είναι τέτοια. Έπομένως όλα αυτά τα δικά μας είναι και ζωντανά και αληθινά, ενώ εκείνα τα των Ιουδαίων είναι και νεκρά και ψευδή· και πολύ σωστά.

Κανένας λοιπόν που έχει νεκρά έργα να μην εισέρχεται εδώ. Γιατί αν εκείνος που αγγίζει νεκρό σώμα δεν έπρεπε να εισέρχεται, πολύ περισσότερο δεν πρέπει εκείνος που έχει νεκρά έργα· γιατί είναι μολυσμός φοβερότατος. **Και νεκρά έργα είναι όλα εκείνα που δεν έχουν ζωή, που εκπέμπουν δυσωδία.** Όπως δηλαδή το νεκρό σώμα δεν είναι χρήσιμο σε καμία αίσθηση, αλλά και προσξενεί λύπη σε εκείνους που το πλησιάζουν, έτσι και η αμαρτία πλήττει αμέσως το λογιστικό και δεν αφήνει ούτε τον ίδιο τον νου να ηρεμεί, αλλά τον θορυβεί και τον ταράσσει. **Λέγεται ότι και η εμφάνιση λοιμού καταστρέφει τα σώματα. Τέτοια είναι και η αμαρτία· δεν διαφέρει καθόλου από τον λοιμό, διαφθείροντας όχι τον αέρα πρώτα και μετά τα σώματα, αλλά αμέσως υπεισέρχεται στην ψυχή.**

Δεν βλέπεις εκείνους που υποφέρουν από λοιμώδη νόσο πώς φλογίζονται, πώς περιστρέφονται, πώς είναι γεμάτοι από δυσωδία, πώς είναι αιοχρά τα πρόσωπά τους, πώς όλοι είναι ακάθαρτοι; Τέτοιοι είναι και εκείνοι που αμαρτάνουν, έστω και αν δεν το βλέπουν. Γιατί, πες μου, δεν είναι χειρότερος από εκείνον που υποφέρει από πυρετό, αυτός που κυριεύτηκε από την επιθυμία των χρημάτων ή των σωμαμάτων; Δεν είναι ακαθαρότερος από όλους αυτούς, διασπράττοντας όλα τα αδιάκντροπα και υποφέροντας από αυτά; Πράγματι τι υπάρχει αιοχρότερο από άνδρα που αγαπά υπερβολικά τα χρήματα; Όσα δεν σταματούν να κάνουν οι πόρνες γυναίκες και οι θεατρίνες, αυτά δεν παύει να τα κάνει και αυτός· ή καλύτερα εκείνες είναι δυνατό να σταματήσουν, αυτός όμως όχι. Τι λέγω, δε σταματά; **Υπομένει και δουλοπρεπή πράγματα, κλακεύοντας εκείνους που δεν πρέπει, δείχνοντας επίσης θρασύτητα εκεί που δεν πρέπει, παρουσιάζοντας παντού ανωμαλία.** Κάθεται πολλές φορές με πονηρούς ανθρώπους και γόητες και διεφθαρμένους, πολύ πιο φτωχούς και πιο ευτελείς από αυτόν τον ίδιο, ενώ άλλους αγαθούς και κατ'άπαντα ενάρετους τους υβρίζει και συμπεριφέρεται προς αυτούς με θρασύτητα.

Είδες και από τα δύο **και την ασοχημοσύνη και την αδιακντροπία;** Και ταπεινός είναι πέρα από το μέτρο, και αλαζόννας. Διακίμενον βέβαια οι πόρνες σε οίκημα και αυτό είναι άξιο κατηγορίας τους, το ότι πωλούν το σώμα τους έναντι χρημάτων, αλλά έχουν κάποια δικαιολογία τη φτώχεια και την πείνα που τις καταναγκάζει, αν και βέβαια ούτε αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως δικαιολογία· γιατί μπορούν να εργάζονται και να τρέφονται. Εδώ όμως συχνάζει ο πλεονέκτης όχι σε οίκημα, αλλά στο μέσο της πόλης, προσφέροντας όχι το σώμα, αλλά την ψυχή του στον διάβολο, ώστε και να εισέρχεται και να συνευρίσκεται μαζί του σαν προς πόρνη πραγματικά, και αφού εκπληρώσει όλη την επιθυμία του εξέρχεται και βλέπει όλη η πόλη και όχι μόνο δύο και τρεις άνθρωποι. Και αυτό είναι χαρακτηριστικό γνώρισμα των πορνών, το να δίνει σε αυτές κανείς χρήματα· είτε δηλαδή είναι κανείς δούλος είτε ελεύθερος είτε μονομάχος είτε οποιοσδήποτε και

προσφέρει αμοιβή, καταδέχονται, ενώ εκείνοι που δεν προσφέρουν τίποτε κι αν ακόμη είναι ευγενέστεροι από όλους, χωρίς τα χρήματα δεν μπορούν να τις πλησιάσουν.

Αυτό κάνουν και αυτοί εδώ· τους ορθούς λογισμούς, όταν δεν έχουν χρήματα, τους αποστρέφονται, ενώ τους μαρούς και πραγματικά θηριομάχους τους συναποστρέφονται εξαιτίας των χρημάτων, αοχημονούν μαζί τους και χάνουν την ομορφιά της ψυχής τους. Όπως ακριβώς δηλαδή εκείνες είναι ως προς τη φύση τους αποκρουστικές και γεμάτες πονηριά και άγριες και παχίες και άοχημες και κακόπλοστες και σε όλα αιοχρές, τέτοιες γίνονται και οι ψυχές τους, μην μπορώντας με τα εξωτερικά βραβύματα να συγκαλύψουν την αοχήμια τους. Γιατί, όταν η αοχήμια είναι η χειρότερη από όλες, όσα και αν επινοήσουν, δεν μπορούν να υποκριθούν. Το ότι βέβαια η αδιαντροπιά κάνει πόρνες, άκουσε τον προφήτη που λέγει: **«Ὁψις πόρνης ἐγένετό σοι, ἀπειναοσχόντησας πρὸς πάντας»**(:Συμπεριφέρθηκες προς όλους με αδιαντροπιά, απέκτησες μορφή πόρνης)»[Ιερ.3,3].

Αυτό μπορούμε να πούμε και προς τους πλεονέκτες: συμπεριφέρθηκες προς όλους με αδιαντροπιά: όχι προς αυτούς και προς εκείνους, αλλά προς όλους. Πώς; Ο άνθρωπος αυτού του είδους δε σέβεται ούτε τον πατέρα του, ούτε το παιδί του, ούτε τη γυναίκα του, ούτε φίλο, ούτε αδελφό, ούτε ευεργέτη, ούτε κανένα άλλο γενικά. Και γιατί λέγω «φίλο και αδελφό και πατέρα»; Δεν σέβεται τον ίδιο τον Θεό, αλλά τα θεωρεί όλα τα σχετικά με Αυτόν ως μύθο, και γελά μεθυσμένος από τη μεγάλη επιθυμία, και ούτε να ακούσει δεν θέλει κάτι από εκείνα που μπορούν να τον ωφελήσουν.

Αλλά πω πω παραλογισμός, ποια είναι και τα λόγια που λένε: «Αλιμόνο σου, μαμωνά, και σε εκείνον που δεν έχει»: Έδώ κατακυριεύομαι από τη φλόγα του θυμού· αλιμόνο σε εκείνους που λένε αυτά, και αν ακόμη τα λένε γελώντας. Γιατί, πες μου, δεν απείλησε με αυτήν την απειλή ο Θεός λέγοντας: **«Οὐδείς δύνασται δοῦλὸν κυρίους δουλεύειν ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει, ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ** (:Μην απαστάτε τον εαυτό σας με την ιδέα ότι είναι δυνατὸν να θησαυρίζει κανείς και στη γη και ταυτόχρονα να είναι προσκολλημένος και στο Θεό. Κανείς δεν μπορεί να είναι συγχρόνως δούλος σε δύο κυρίους· διότι ή θα μισήσει τον ένα και θα αγαπήσει τον άλλο, ή θα προσκολληθεί στον ένα και θα περιφρονήσει τον άλλο. Δεν μπορείτε να είστε συγχρόνως δούλοι και του Θεού και του μαμωνά, δηλαδή του πλούτου. Ή θα μισήσετε τον πλούτο για να αγαπήσετε τον Θεό, ή θα προσκολληθείτε στον πλούτο και θα περιφρονήσετε τότε τον Θεό)» [Ματθ.6,24] και εσύ καταργείς την απειλή ταλμώντας να λες τέτοια λόγια προς κακό του εαυτού σου;

Δεν λέγει ο Παύλος ότι αυτή είναι ειδωλαστρία και ονομάζει ειδωλαστρη τον πλεονέκτη;[Εφ.5,5: **«Τοῦτο γὰρ ἐστε γινώσκοντες, ὅτι πᾶς πόρνος ἢ ἀκάθαρτος ἢ πλεονέκτης, ὅς ἐστιν εἰδωλαστρῆς, οὐκ ἔχει κληρονομίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ** (:Φυλαχτείτε από αυτά, διότι πρέπει να ξέρετε καλά αυτό, ότι κάθε πόρνος ή ακάθαρτος ή πλεονέκτης, ο οποίος ουσιαστικά είναι ειδωλαστρῆς, αφού η λαστρεία

του χρήματος απορροφά αλόκληρη την καρδιά του, δεν έχει κανένα δικαίωμα κληρονομιάς στη βασιλεία του Χριστού και Θεού)». Εσύ όμως στέκεσαι και γελάς όπως οι κοσμικές γυναίκες, προκαλώντας τα γέλια σαν τις γυναίκες του θεάτρου;

Αυτό τα ανέντρεφε όλα, αυτό τα κατέρριψε· **κασάντησαν τα δικά μας γέλω και πολιτισμός και αστειότητα: τίποτε το σταθερό, τίποτε το στερεό.** Δεν τα λέγω αυτά μόνο προς τους κοσμικούς άντρες, αλλά γνωρίζω ποιους υποκνίσσομαι: **γέμισε η Εκκλησία από γέλωτα.** Αν ο τάδε πει κάποιον αστείο, αμέσως προκαλούνται γέλια σε αυτούς που κάθονται. Και το θαυμάσιο είναι ότι πολλοί δεν σταματάν να γελούν και κατά την ίδια την ώρα της ευχής. Παντού χορεύει ο διάβολος, όλους τους ντύθηκε, όλους τους εξουσιάζει. Ατιμάστηκε ο Χριστός, περιφρονήθηκε, δεν υπάρχει πουθενά η εκκλησία. Δεν ακούτε τον Παύλο που λέγει: **«Καὶ αἰσχροῦτης καὶ μωρολογίας ἢ εὐτραπέλειᾶ, τὰ οὐκ ἀνήκοντα(:** Επίσης δεν αρμόζουν σε σας τους Χριστιανούς και δεν πρέπει να αναφέρονται καν ως λέξεις οι αισχρές πράξεις και τα ανόητα φλύαρα λόγια και τα άπρεπα και βρώμικα αστεία)»[Εφ.5,4]; **Μαζί με την αισχροτητα αναφέρει τη γελοιότητα και εσύ γελάς; Μωρολογία τι είναι; Εκείνα που δεν έχουν τίποτε το χρήσιμο.**

Γελάς λοιπόν διαρκώς και φαιδρνεις το πρόσωπό του εσύ ο μοναχός; **Γελάς, πες μου, εσύ που έχεις σταρωθεί, εσύ που πενθείς; Πού άκουσες τον Χριστό να το κάνει αυτό; Πουθενά, αλλά πολλές φορές ήταν σκυθρωπός.** Πραγματικά, όταν είδε την Ιερουσαλήμ δάκρυσε, όταν σκέφτηκε τον προδοτή ταράχτηκε, και όταν επρόκειτο να αναστήσει τον Λάζαρο έκλαψε· και εσύ γελάς; **Εάν εκείνος που δεν πονά για τα αμαρτήματα των άλλων είναι άξιος κατηγορίας, εκείνος που συμπεριφέρεται με αναληγσία για τα δικά του και γελά, ποια σγνώμη είναι άξιος να επιτύχει; Ο παρών καρός είναι καρός πένθους και θλίψεως, βασάνων και δουλαγωγίας, αγώνων και ιδρώτων· και εσύ γελάς; Δεν βλέπεις πώς επιτιμήθηκε η Σάρρα;**

Δεν ακούς τον Χριστό που λέγει **«Οὐαὶ ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενήθησете καὶ κλαύσετε(:** Αλίμονο και σε σας που έχετε ως μοναδικό σκοπό της ζωής σας τη σαρκική χαρά και γελάτε τώρα από τις διασκεδάσεις και τις απολαύσεις του σαρκικού σας βίου, ουαί και αλίμονό σας, διότι στην άλλη ζωή θα πενήθησετε και θα κλάψετε)»[Λουκά 6,25]; Αυτά φάλλεις καθημερινά; **Πες μου δηλαδή, τι λες; «Γέλασα»; Καθόλου. Αλλά τι; «Ἐκρησίασα ἐν πῶ στεναγμῶ μου(:** Απόκαμα από τους στεναγμούς μου για τις παρεκτροπές μου)»[Ψαλμ.6,6]. Αλλά ίσως μερικοί είναι τόσο παραλυμένοι και αποχαυνωμένοι, ώστε να γελούν και για την επιτίμηση αυτή, σαν να τα λέμε δηλαδή αυτά για να προκαλέσουμε γέλωτα. Πραγματικά τέτοια είναι η παραφροσύνη, τέτοια η τρέλα, ούτε την επιτίμηση δεν αισθάνεται.

Στέκεται ο ιερέας του Θεού λέγοντας την ευχή για όλους και εσύ γελάς, χωρίς να φοβάσαι τίποτε; Και εκείνος βέβαια λέγει τρέμοντας τις ευχές για σένα, και εσύ τον περιφρονείς; Δεν ακούς τη Γραφή που λέγει: **«Οὐαὶ οἱ καταφρονηταί(:** Αλίμονο σε όσους περιφρονούν τα ιερά και τα όσια, τη δικαιοσύνη και την αλήθεια)»[προφήτης Αββακούμ: 1,5]; Δεν φρίττεις; Δεν δείχνεις συσταλή; Και βέβαια εισερχόμενος σε

ανάκτορα προσέχεις να είναι κόσμιο και το παράστημά σου και το βλέμμα σου και το βάδισμά σου και όλα τα άλλα, ενώ εδώ, όπου είναι τα πραγματικά ανάκτορα, και τέτοια όπως ακριβώς είναι τα ουράνια, γελάς; Εσύ βέβαια γνωρίζω ότι δεν βλέπεις, ακούς όμως ότι παντού παραφρίσκονται άγγελοι και μάλιστα στον οίκο του Θεού στέκονται δίπλα στο βασιλιά, και όλα είναι γεμάτα από τις ασώματες εκείνες δυνάμεις. Ο λόγος μου αυτός απευθύνεται και προς τις γυναίκες, οι οποίες μπροστά στους άνδρες βέβαια δεν τολμούν εύκολα να το κάνουν αυτό, και αν το κάνουν, δεν το κάνουν πάντοτε, αλλά κατά τον χρόνο της ανάπαυσης, ενώ εδώ πάντοτε. Πες μου, γυναίκα, ενώ καλύπτεις το κεφάλι σου, γελάς βρισκόμενη μέσα στην εκκλησία; Εισήλθες να εξομολογηθείς τα αμαρτήματά σου, να προσπέσεις στον Θεό, να Τον παρακαλέσεις και να Τον ικετεύσεις για τα κακά που διέπραξες και τα πλημμελήματά σου, και το κάνεις αυτό γελώντας; Πώς λοιπόν θα μπορούσες να καταστήσεις Αυτόν ευμενή;

«Και τι κακό», θα έλεγε κανείς, «είναι το γέλιο»; Δεν είναι κακό το γέλιο, αλλά κακό είναι όταν γίνεται πέρα από το μέτρο και άκρατα. Το γέλιο υπάρχει σε εμάς ώστε, όταν δούμε φίλους που έχουμε πολύ χρόνο να τους δούμε, να το κάνουμε αυτό, όταν δούμε κάποιους συννεσταλμένους και φοβισμένους, να τους ενθαρρύνουμε με το χαμόγελο, και όχι να καγχάζουμε και να γελάμε πάντοτε. Το γέλιο υπάρχει μέσα στην ψυχή μας, για να ανακουφίζεται κάποτε η ψυχή, όχι για να οδηγείται στη διάχυση. Άλλωστε και η επιθυμία υπάρχει μέσα στα σώματά μας και δεν πρέπει οπωσδήποτε επειδή υπάρχει να τη χρησιμοποιούμε ή να τη χρησιμοποιούμε πέρα από το μέτρο· αλλά και συγκρατούμε αυτήν και δε λέμε «επειδή υπάρχει μέσα μας, ας τη χρησιμοποιήσουμε».

Με δάκρυα δούλεψε τον Θεό, για να μπορούσες να καθαρίσεις τα αμαρτήματά σου. Γνωρίζω ότι πολλοί με κατηγορούν λέγοντας «αμέσως δάκρυα». Γι' αυτό είναι καιρός δακρύων. Γνωρίζω ότι και ασισιοδοξόν όλοι εκείνοι που λένε: «Φάγωμεν καὶ πίωμεν, αἶριον γὰρ ἀποθνήσκωμεν» («Ἄς φάμε, ας πιούμε, διότι αἶριο πεθαίνουμε») [Α' Κορ.15,32].

Αλλά σκέφου ότι «Ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης» (Ματαιότης ματαιοτήτων, όλα ανεξαίρετως τα επίγεια είναι μάταια) [Εκκλ.1,2]. Δεν το λέγω εγώ, αλλά εκείνος που γνώρισε όλα τα πράγματα εμπρακτά, λέγει τα εξής: «Ἐμεγάλονα ποιήμα μου, ὠκοδόμησά μοι οἴκους. ἐφύτευσά μοι ἀμπελῶνας, ἐποίησά μοι κήπους καὶ παραδείσους καὶ ἐφύτευσά ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν καρποῦ· ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὑδάτων τοῦ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμόν βλαστῶντα ξύλα· ἐκησάμην δούλους καὶ παιδίους, καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι, καὶ γε κτήσις βουκαλίου καὶ ποιμνίου παλλὴ ἐγένετό μοι ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλήμ· συνήγαχόν μοι καὶ γε ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ περισσευσίμοις βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν· ἐποίησά μοι ἄδοντας καὶ ἀδούσας καὶ ἐντροφήματα υἱῶν ἀνθρώπων, αἰνοχόον καὶ αἰνοχόας· καὶ ἐμεγαλύνθη καὶ προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν Ἱερουσαλήμ· καὶ γε σοφία μου ἐστάθη μοι. καὶ πᾶν, ὃ ἤτησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, οὐκ

ἀφ᾽ ἑλπίου ἀπὸ αὐτῶν, οὐκ ἀπεκάλυψα τὴν καρδίαν μου ἀπὸ πάσης εὐφροσύνης, ὅτι καρδία μου εὐφράνθη ἐν παντὶ μόχθῳ μου, καὶ τοῦτο ἐγένετο μερὶς μου ἀπὸ παντός μόχθου. καὶ ἐπέβλεφα ἐγὼ ἐν πᾶσι ποιήμασι μου, αἷς ἐποίησαν αἱ χεῖρές μου, καὶ ἐν μόχθῳ, ᾧ ἐμόχθησα τοῦ ποιῆν, καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα μασαίωτης καὶ προσάφρεις πνεύματος, καὶ οὐκ ἔστι περισσεῖα ὑπὸ τὸν ἥλιον. (Ἐπιδιώξω λοιπὸν τὰ μεγάλα ἔργα. Ἐκτίσσω οἰκοδομὰς μεγαλοπρεπεῖς. Φύτεψα γιὰ τὸν εαυτὸ μου ἀμπελῶνες. Περιέκλεισα κήπους καὶ δενδρόκητους καὶ φύτεψα σὲ αὐτοὺς δένδρα καρποφόρα παντός είδους. Διέταξα καὶ κτίστηκαν δεξαμενές υδάτων, γιὰ νὰ ποτίζονται ἀπὸ αὐτὲς ὅλα τὰ χλοερά δένδρα τοῦ δάσους. Αγόρασα ὡς κτήμα μου δούλους καὶ δούλες. Καὶ τὰ παιδιά, ποὺ αὐτοὶ γέννησαν στὰ ἀνάκτορά μου, ἐγένον δικὰ μου. Ἀπέκτησα μεγάλα κοπάδια βοδιῶν καὶ προβάτων, περισσότερα ἀπὸ ὅσα εἶχαν ἀποκτήσει ὅλοι ἐκεῖνοι, ποὺ υπῆρξαν πρὶν ἀπὸ ἐμένα στὴν Ἱερουσαλήμ. Συγκέντρωσα γιὰ τὸν εαυτὸ μου ἀργυρὸ καὶ χρυσό, θησαυροὺς καὶ περισσεῖες βασιλέων καὶ ολοκλήρων περιοχῶν. Εἶχα πρὸς διασκεδάσή μου τραγουδιστὲς καὶ τραγουδίστριες. Ἐκῆμα δικές μου καὶ γυνώρια ὅλες τὰς διασκεδάσεις καὶ ἀπολαύσεις τῶν ἀνθρώπων. Εἶχα σινοχόους, γιὰ νὰ με κερνοῦν κρασί. Ἐφτασα σὲ μεγαλείο καὶ δόξα καὶ ξεπέρασα ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι πρὶν ἀπὸ ἐμένα εἶχαν ζήσει στὴν Ἱερουσαλήμ. Ἐν μέσῳ ὁμῶς ὅλων αὐτῶν τῶν μεγαλείων καὶ τῶν ἀπολαύσεων ἡ σοφία μου μού συμπαραστάθηκε, ὥστε νὰ μὴν ἐκτραπῶ ἀνεπανόρθωτα. Κάθε τι, τὸ ὁποῖο ἐπιθύμησαν οἱ ὀφθαλμοί μου, δὲν τοὺς τὸ στέρησα καὶ δὲν ἐμπόδισα τὴν καρδίαν μου νὰ ἀπολαύσει κάθε τέρψη καὶ χαρὰ. Ἡ καρδία μου ἀσπῆλαυσε ὅλα τὰ ἀγαθὰ τῶν ταλασπιριῶν καὶ τῶν κόπων μου. Αὐτὸ ἄλλωστε υπῆρξε καὶ τὸ κέρδος ὅλων τῶν κόπων τῆς ζωῆς μου. Καὶ ἐπειτα ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς τέρψεις καὶ τὶς ἀπολαύσεις ἐρίζα ἐγὼ ἕνα βλέμμα σὲ ὅλα ὅσα ἐπραξα, σὲ ὅλα ὅσα κατασκεύασαν τὰ χεῖριά μου, σὲ ὅλα ὅσα με κόπο καὶ ταλασπιρία ἀγωνίστηκα νὰ ἀποκτήσω, καὶ ἐβγάλα τὸ συμπέρασμα, ὅτι ὅλα αὐτὰ εἶναι μασαίωτητά. Κούφια ὀρμὴ παρφερχομένου ἀνέμου καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει κερνένα μόνιμο, αἰώνιο κέρδος, καμία ὠφέλεια κάτῳ ἀπὸ τὸν ἐπίγειο ἥλιο)» [Ἐκκλ.2,4-11]. Καὶ τι λέγει μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτά; «Μασαίωτης μασαίωτητων, τὰ πάντα μασαίωτης».

Ἄς πενθήσομε λοιπὸν, ἀγαπητοί, ἄς πενθήσομε, γιὰ νὰ γελάσομε πραγματικὰ γιὰ νὰ νιώσομε πραγματικὰ εὐφροσύνη κατὰ τὸν καιρὸ τῆς εὐκρινούς χαρᾶς. Γιατί αὕτη ἡ χαρὰ ποὺ αἰσθανόμαστε γιὰ τὰ γήινα σπρωδῆστοτε εἶναι ἀναμιγμένη με λύπη καὶ δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ τη βρούμε αὕτην ποτὲ καθαρή, ἐνῶ ἐκεῖνη εἶναι εὐκρινής καὶ ἀδάλη καὶ δὲν ἔχει τίποτε τὸ ὑποῦλο οὔτε κάστι ἄλλο ἀναμιγμένο. Με ἐκεῖνη, τὴν πνευματικὴν χαρὰ ἄς νιώθουμε εὐχαρίστηση, ἐκεῖνην ἄς ἐπιδιώξουμε. Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐπιτύχομε αὕτην ἀλλιῶς, παρὰ με τὸ μὴν προσιμάμε ἐδῶ τὰ εὐχάριστα, ἀλλὰ ἐκεῖνα ποὺ ὠφελόν καὶ νὰ θλιβόμαστε λίγο με τὴ θέλησή μας καὶ νὰ υποφέρουμε με εὐχαριστία ὅλα ἐκεῖνα ποὺ μας συμβαίνουν. Γιατί ἔτσι θὰ μπορέσομε νὰ ἐπιτύχομε καὶ τὴ βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, με τὴ χάρη καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο μαζί με τὸν Πατέρα καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα πρέπει κάθε δόξα, τιμὴ καὶ προσκέννηση, τῶρα καὶ πάντοτε καὶ στοὺς ἀτέλειωτους αἰῶνες. Ἀμήν.

ΠΡΟΣ ΔΟΞΑΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΤΡΙΑΔΙΚΟΥ ΘΕΟΥ,

επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος

ΠΗΓΕΣ:

- <https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/08/in-epistulam-ad-hebraeos.pdf>
- Ιωάννου του Χρυσοστόμου 'Αποκριντα τα έργα, Υπόμνημα στην Προς Έβραίους επιστολή, **ομιλία ΙΕ'**, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»(ΕΠΤΕ), εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 1989, τόμος 24, σελίδες 562-573 .
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- Π. Τρεμπέλα, *Η Καινή Διαθήκη με σύντομη ερμηνεία (απόδοση στην κοινή νεοελληνική)*, εκδόσεις αδελφότητα θεολόγων «Ο Σωτήρ», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2014.
- *Η Καινή Διαθήκη, Κείμενον και ερμηνευτική απόδοσις υπό Ιωάννου Χολιτσάρρα*, εκδόσεις αδελφότητα θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τριακροστή τρίτη, Αθήνα 2009.
- *Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους εβδομήκοντα, Κείμενον και σύντομος απόδοσις του νοήματος υπό Ιωάννου Χολιτσάρρα*, εκδόσεις αδελφότητα θεολόγων «Η Ζωή», έκδοση τέταρτη, Αθήνα 2005.
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm